

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM ANYAGMOZGATÁSI BIZOTTSÁGÁNAK TANÁCSKOZÁSA

A Honvédelmi Minisztérium Anyagmozgatási Bizottsága 1970. június 16-án anyagmozgatási bemutatóval egybekötött tanácskozást tartott. A tanácskozáson megjelent IMRE GÁBOR vezérőrnagy, a vezérkari főnök első helyettese, részt vettek a HM vezetőszervek, seregtestek, magasabbegységek és az érintett polgári vállalatok, intézmények képviselői.

A tanácskozás megnyitójában KARDOS JÁNOS vezérőrnagy, a HM Anyagmozgatási Bizottság elnökhelyettese röviden értékelte az MN I. Anyagmozgatási Konferencia óta eltelt egyéves időszakot és megállapította, hogy az ott elfogadott elveknek megfelelően a Bizottság eredményes munkát végzett az eszközök kiválasztása, az anyagmozgatási technológiák kidolgozása, a szakemberképzés, valamint a népgazdasági szervekkel való együttműködés szervezése és végrehajtása terén.

A tanácskozás célját a következőkben jelölte meg: „...bemutatni az eddigi kísérleti eredményeinket és megvitatni azokat a teendőket, melyek biztosítják azt, hogy 1973-ig le legyenek rakva a Magyar Néphadsereg korszerű anyagmozgatási rendszerének elvi alapjai és ki legyenek alakítva az ehhez szükséges eszközök”.

A tanácskozás vitaindító referátumát DAMÓ LÁSZLÓ ezredes a HM Anyagmozgatási Bizottság titkára tartotta. Referátumát az alábbiakban közöljük.

A Magyar Néphadsereg anyagmozgatási rendszerének helyzete

A referátum célja, hogy tájékoztatást adjon a Magyar Néphadsereg I. Anyagmozgatási Konferenciáján elfogadott elvek alapján a Magyar Néphadsereg anyagmozgatási rendszerének kidolgozása érdekében folyó munka jelenlegi helyzetéről.

A HM Anyagmozgatási Bizottság a vezérkari főnök elvtárs 0015. sz. Utasítása alapján 1968-ban kezdte meg munkáját. Ezt követően — amint a megnyitóban már említés történt — megrendezték az MN I. Anyagmozgatási Konferenciáját, amellyel megtették a kezdeti lépéseket az anyagmozgatás komplex rendszerének kialakítása érdekében. A konferencia napirendjén szerepelt az anyagmozgatás korszerűsítésének szükségessége és megoldásának lehetőségei, elemezték az anyagmozgatások hadműveleti-harcászati jellemzőit, feldolgozták a készletezés és csomagolás alapvető elméleti és gyakorlati kérdéseit, valamint az anyagmozgatás korszerűsítésével összefüggő fontosabb technikai problémákat.

A konferencia elfogadta azokat a követelményeket, amelyek meghatározzák az anyagmozgatás távlati célkitűzéseit. E követelményeket a következőkben lehet összefoglalni:

a) Az anyagmozgatás gyorsítsa meg az anyagáramlás sebességét, ennek következtében az utánszállítás átfutási idejét, ezzel biztosítsa a harcoló csapatok folyamatos harctevékenységét és csapásmérő erejét;

— ne vonja el a harcoló csapatoktól kézi anyagmozgatásra a személyi állományt, ezzel is fokozva azok harcértékét;

— csökkentse a rendszeresített, de nem kvalifikált kiszolgáló állomány létszámát.

b) A csomagolás, komplettírozás feleljen meg a korszerű anyagellátás igényeinek, csökkentve a különböző tagozatokban az újraelosztási műveletek számát és idejét;

— biztosítsa az európai szabvány szerinti sík és oldalfalás rakodólapok alkalmazását, ezzel megteremtve a feltételét a különböző típusú rakodógépek alkalmazásának az egyes hadtáp tagozatokban.

c) A technikai eszközök típusainak kiválasztása és kialakítása elsősorban a tábori körülmények közötti anyagmozgatást korszerűsítse, egyidejűleg gondoskodva a hátországi (központi és csapat) raktárak megfelelő gépi eszközökkel történő ellátásáról;

— a rakodástechnikai eszközök igénybevétele és kihasználtsági foka legyen hatékony és gazdaságos.

Úgy véli a Bizottság, hogy helyes úton jár, amikor a feladat megoldását elsősorban elméleti elvi oldalról közelíti meg, egyben ennek megfelelően gyakorlatilag kísérleti rendszereket alakít ki, majd valamennyi tényezőt figyelembe véve kezdi meg a kísérleti rendszer elemeinek csapatpróbáját. A tanácskozás is ezt a célt szolgálja.

A háborús ellátás érdekében folyó munka mellett párhuzamosan a Bizottság jelentős súlyt helyez a készenléti időszak anyagmozgatási rendszerének továbbfejlesztésére is, melynek szükségességét mutatja az a körülmény is, hogy a napi igényeket kielégítő alapvető fogyóanyagokból a központi és területi raktárakban a csapat kiképzése és életének fenntartása érdekében az évente megmozgatott anyagmennyiség százötven-kétszázezer tonna körül mozog.

A munka során felhasználásra kerülnek a baráti hadseregek eredményei is, melynek érdekében a Bizottság tanulmányozta a Csehszlovák Néphadsereg, a Német Nemzeti Néphadsereg és a lengyel csapatok anyagmozgatási rendszerét. Megállapítható, hogy a szerzett tapasztalatok azt igazolják, hogy a bizottság jó úton jár. Nem szép azt mondani, hogy a Magyar Néphadsereg Anyagmozgatási Bizottsága más kárán tanult, de ezekben az esetben így van. Az említett országok hadseregeinél ugyanis alapvetően a békeellátás feladatait oldották meg, melynek következtében a tábori körülmények között folytatott anyagmozgatás hadműveleti-harcászati jellemzőinek és főbb mutatóinak kimunkálása erőfeszítéseik ellenére is háttérbe szorult. Kétségtelen, előbbre vannak abban, hogy rendelkeznek alapvető utasításokkal, segédletekkel, valamint a belső anyagmozgatáshoz megfelelő gépi eszközökkel. Azonban vala-

mennyi segédlet és utasítás az anyagmozgatás technikai eszközeinek paramétereit tartalmazza kellő részletességgel, ugyanakkor nem rendelkeznek a háborús anyagmozgatás szükségletének megfelelő összefüggő képet adó munkaszervezési elgondolással, illetve a hadművelati követelményeknek megfelelő, az anyagáramlás sebességének meggyorsítását célzó átfogó mutatókkal.

A konferencia óta eltelt időben végzett munkát értékelve megállapítható, hogy a Bizottság az ott elhangzottaknak megfelelően folytatta a Magyar Néphadsereg anyagmozgatása korszerűsítésére irányuló tevékenységét mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásban. Ennek megfelelően:

— további eredményeket ért el a katonai anyagmozgatás legfontosabb összefüggéseinek feltárásában. Vizsgálta, milyen hatással van a korszerű anyagmozgatási rendszer a hadsereg mindennapi és háborús ellátására, a hadművelet, harc megvívása során kialakuló utánszállítás mechanizmusára;

— a munka során tovább elemezte annak a körülménynek a kihatásait, amely a mind nagyobb mennyiségben jelentkező technikai eszköz rendszeresítésével jelentkezik. Elegendő csupán a PSZH programra hivatkozni, melynek készletképzési és készletlépcsőzési kihatásai hatványozottan jelentkezők mind a csapat, mind pedig a hadművelati és központ hadtáp tagozatokban. Keresni kell a lehetőséget azon ellentmondások feloldásának, amelyek a korszerű harc-hadművelet hadtápbiztosítása érdekében végzett munka során a nagytömegű technika következtében megnőtt anyagszükséglet és a meglévő hagyományos anyagmozgatási rendszer között keletkezett.

A bizottság kapcsolatot tart a témával foglalkozó tudományos intézményekkel, szervezetekkel. Résztvesz az OMF munkájában, ahonnan munkájához hasznos útmutatást szerez. Figyelemmel kíséri a népgazdaság intenzív fejlődésével várható termelés szervezési megoldásokat, melyek a korszerű anyagmozgatási rendszerek térhódítását vonják maguk után.

A szállítási és a termékelosztási tevékenység tekintetében a konténerizáció megjelenése a legnagyobb jelentőségű. (Konténer pályaudvarok, le- és felrakó berendezések.) A raktározásban a korszerű, nagy befogadóképességű raktárak létesítésénél az egységtrakomány képzés és a gépesítés fokozásával a raktártér kihasználása nagymértékben növelhető, ami a fejlesztésnél meghatározó lesz. Ennyit az elméleti tevékenységről.

A gyakorlati tevékenység során a munka első üteméhez tartozó feladatok végrehajtása érdekében két raktárbázis és két kiképző bázis kerül létrehozásra azzal a céllal, hogy lehetővé tegye az anyagmozgatás egységes rendszerének megteremtése érdekében olyan kísérletek folytatását, amelyek megfelelnek mind a háborús, mind a béke ellátás követelményeinek. Ennek megfelelően került kialakításra egy központi lőszer és egy központi élelmezési anyagraktár készletezése, továbbá a Hadtáp Kiképző Központban egy anyagmozgatási kabinet létrehozása (amint arról a Néphadsereg című lap a közelmúltban is hírt adott), ahol a Közlekedési Tanszék megkezdte a hivatásos és tartalékos tisztek alapfokú elméleti kiképzését.

A gépkezelők kiképzését a hárosi műszaki bázis végzi a Frak B-1 típusú gépeknél. Tervezve van e célra a központi szállító zászlóalj kiképző bázis céljára történő kialakítása is.

Gépi eszközök szempontjából az anyagmozgatási konferencián ismertetett és bemutatott több mint 200 eszköznek egy részét lehet számitásba venni. Az Anyagmozgatási Konferencián bemutatásra kerültek:

- egységakomány képzés eszközei,
- rakodógépek,
- konténeres szállítás eszközei,
- rakodási segédeszközök.

Ennek nyomán a Vezérkar által a Bizottság rendelkezésére bocsátott keretből a kísérleti feladatok végrehajtása céljából az eltelt egy év alatt beszerzésre kerültek:

— különböző targoncák (zsák, bála, hidraulikus kézi emelő, villás targonca)	24 db,
— sík rakodó lap többmint	4000 db,
— keretes oldalfalas rakodó lap és fém sík rakodó lap közel	200 db,
— 200 l-es hordó tároló	24 db,
— Frak B-1 forgó rakodó	10 db,
— hidraulikus emelő gép	3 db.

Megtörtént a Magyar Néphadseregben az Anyagmozgatási Konferencia előtt beszerzett különböző eszközök központi nyilvántartásba vétele, valamint a további beszerzések centralizált szabályozása. E felmérésnek megfelelően a Magyar Néphadseregben a darús vonatúton kívül elő található volt 34 db különféle emelő, 97 db szállító szalag, 63 egyszerű gép, 907 db kézi eszköz és 6450 db egység csomagoló eszköz. A jelen helyzetet értékelve megállapítható, hogy MN szinten jelenleg összesen a következő rakodó eszközök állnak rendelkezésre:

— járműre épített rakodógép	5 db,
— forgó rakodó	15 db,
— emelő villás targonca	127 db,
— szállító targonca	1050 db,
— kézi targonca	950 db,
— targonca utánfutó	7 db.

Intézkedés történt ezek célszerű felhasználására, továbbá megkezdjük az előmunkálatokat az üzemeltetés és munkaszervezés szabályainak kidolgozására.

Az 1971—75-ös tervidőszakban előreláthatóan igen jelentős összegek kerülnek felhasználásra a különböző rakodógépek beszerzése, illetve rendszerbe állítás céljából.

Előzetes elgondolásunk szerint forgó rakodógépek, tehergépkocsira szerelt forgó daruk, hidraulikus emelő tehergépkocsi hátsó falak, különböző rakodási segédeszközök, teherjáró emelővillás targoncák kerülnek lényeges mennyiségben beszerzésre.

A bemutatóval kapcsolatban a Bizottság az alábbiakat jelenti:

A bemutatásra kerülő kísérleti rendszer megvalósítása a néphadseregben várható megoldás alapvető csírája. Elsősorban azért, mert egyszerűsítést, tipizálást, rendszerezést követel. Másodsorban — a rendszert továbbfejlesztve — az oszthatóság elvét is magában foglalja.

A kísérleti rendszer — amely alapvetően rakodólapos — komplexen kerül megvalósításra a kiválasztott területeken, más-más mélységben.

A kísérleti rendszer megvalósítása két ütemben és fokozatosan történik, melyet több tényező tesz szükségessé, így pl. az a tény, hogy a népgazdaságban sincs kiforrott egységes rendszer és a kialakult sem alkalmazható teljes mértékben az MN-ben.

Az MN-ben az anyagmozgatást alapvetően befolyásoló más rendszerek is most vannak kialakulóban (információs rendszer, anyagáramlási rendszer stb.).

Ezek figyelembevételével az első ütemben kipróbálják és ez alapján kiválasztják az eszközöket és módszereket. Második ütemben — első ütemre alapozva — az előzőekben ismertetett területeken a rendszert fokozatosan bevezetik és működtetik.

Eszköz szempontjából az MN I. Anyagmozgatási Konferencián ismertetett eszközök jönnek számításba azzal, hogy ezek közül tábori körülmények között a Frak forgórakodó továbbfejlesztett változata lehet az alapvető eszköz. Ez kielégíti az oszlopban való közlekedés, a terepjáró képesség és a rakodólapos anyagmozgatás követelményeit.

A forgórakodóknál alapvetően a gép mozgékonyságán célszerű változtatni azért, hogy a gép mozgása nélkül legalább egy gépkocsit meg tudjon rakni. Ezt a hátrányát — a sok jó tulajdonság mellett — most a gépek mozgásával át lehet hidalni. Tehát a terepbemutatón látottakat már úgy kell értékelni, hogy a rakodás majd gépmozgás nélkül fog történni, ami kapacitását várhatóan lényegesen fogja növelni. Növelni kellene továbbá a maximális sebességet a jelenleg 34 km/óráról legalább 45 km/óra. Terepjáró képességének növelése fokozása céljából szükséges az összkerékmeghajtás és az első kerekek terepjáró gumibronccsal történő ellátása.

Ezek figyelembevételével a forgó rakodógépek kísérleti üzemeltetésénél célkitűzések a következők:

a) Tapasztalatszerzés a konstrukciós átalakítás végrehajtására azzal a céllal, hogy az MN igényeinek megfelelő gép álljon rendelkezésre hazai bázison.

b) Kísérleteket folytatni annak megállapítása érdekében, hogy milyen anyagoknál mely munkaeszközök alkalmazása célszerű, továbbá, hogy milyen körülmények között milyen teljesítmény érhető el.

c) A szállító járművek rakodási idejének és a kiképzésből elvont katonák számának csökkentése azáltal, hogy a nehéz és időben elnyúló rakodási munkák végrehajtására forgó rakodógép kerülhessen alkalmazásra.

A kísérleti üzemeltetést a magasabbegységek szállító zászlóaljainál, kijelölt központi raktárainál és a száll. z.-nál tervezzük megvalósítani.

A tájékoztató befejezése után a napirendben NDK film szerepelt, amely bemutatta az egységcsomagok, egységtrakományok készítését, a különböző anyagmozgatási eszközöket és megoldási módokat. Bemutatta továbbá a rakodólapos rendszer terepen történő alkalmazását is.

A film után a program szerint terepbemutatóra került sor. A bemutató során a résztvevők működés közben láthatták a FRAK B-1 hidraulikus többprofilú rakodóberendezést, annak különböző munkaeszközeit (villás teheremelő horog, árokásó berendezés, markoló berendezés pótgémmel, 0,7 m³-es rakodókanál, gumós terményrakodó kanál, valamint rönkfogó berendezés). Ezután a tanácskozás résztvevői az élelmezési anyagraktárban kialakított rakodólapos tárolást és anyagkezelést nézték meg, amely ugyanakkor ízelítőt adott a raktár gazdaságosabb kihasználására is, ugyanis a raktár tárolóterét mintegy 25%-kal tudták növelni. Ezekután mint a raktár fogyasztási pólusa, egy csapatraktár került megtekintésre.

A bemutatót követő vita során a résztvevők értékes hozzászólásaikkal járultak hozzá a HM Anyagmozgatási Bizottság további munkájának kialakításához.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG